

lových Varech roku 1921 není upřílišněno. Odpadají tedy všechny vývody čelící proti dobrozdání znaleckému. Pravda sice, že v první stolici žalobkyně stavěla na slib určité odměny (2000 Kč) dle obdoby Šu 1152 obč. zák. Avšak to není změnou žaloby, za jakou to odvolatel má, neboť důvodem žaloby je vždy smlouva o sprostředkování bytu za odměnu, i nemění to na důvodu ničeho, byla-li či nebyla odměna číselně určena, a tudíž také ničeho, domáhá-li se žalobkyně této číselně určené odměny či odměny přiměřené. Ostatně to vyjde na jedno, neboť dle Šu 12, 2 zák. o ochr. náj. čís. 275 sb. z. a n. 1920 (§ 20, 2 zákona o ochr. náj. čís. 130 sb. z. a n. 1922) byla zapovězena pouze úmluva, o n e p ř i m ě ř e n o u odměnu za sprostředkování bytu, takže platnou zůstala pouze co do p ř i m ě ř e n ě h o obnosu, jímž uznán shora obnos 1200 Kč. Že by celá úmluva byla neplatná, odporuje přirozenosti věci i úmyslu zákonodárce. Mohla tedy žalobkyně klidně setrvati při svém původním založení žaloby na úmluvu, a věc by zůstala táž, i nevadí tedy, že odvolací soud při tom setrval přes to, že žalobkyně se opřela o § 1152 obč. zák. Jeť to jen jiné právní posouzení, jež k témuž výsledku vede.

Čís. 2690.

Zaopatřovací požitky bývalých zaměstnanců na velkém majetku pozemkovém (zákon ze dne 21. března 1921, čís. 130 sb. z. a n.).

Vdova má nárok na odpočivné, ať již zaopatřovacích požitků požívala či nikoli, pak-li by jen byl muž, kdyby se byl dočkal účinnosti zákona, nárok na zaopatřovací požitky náležel.

I podřízený lesní náleží do skupiny sedmé tabely, spravuje-li revír většího rozsahu.

Pro povinnosti nástupců osoby, k výplatě požitků povinné, jest nerozhodno, zda byli bližšími či vzdálenějšími nástupci a zda byli nástupci singulárními či universálními. Nástupci ručí solidárně, třebas se jim dostalo pouze části statku.

(Rozh. ze dne 5. června 1923, Rv I 82/23.)

Manžel žalobkyně byl od roku 1871 lesním na panství L-a. Roku 1904 L. panství prodal a poskytoval pak manželé žalobkyně, jenž pro vysoký věk nebyl převzat kupitelem panství, výslužné až do jeho smrti roku 1909. Od L-a koupili panství dva říšští Němci, od nich Arnošt S. a od tohoto žalovaný, na němž se po vydání zákona čís. sb. 130/2921 žalobkyně domáhala výplaty vdovských zaopatřovacích požitků dle skupiny sedmé tabely. Před podáním žaloby byla polovice panství převedena ze žalovaného na Milenu B-ovou. Procesní soud první stolice žalobě vyhověl. D u v o d y: Že žalobkyně sama nebrala zaopatřovacích požitků a neměla na ně dříve nároku, není jejímu nároku na návalu, neboť rozhoduje okolnost, že manžel její požitky takové bral. Nemůže také býti zbavena nároku svého tím, že manžel její zemřel před vstoupením zákona v platnost. Od takové nahodilé okolnosti jistě zákonodárce nechtěl zaopatřovací nároky činiti závislými a ostatně přísluší dle Šu 6 zákona vdovám polovice zaopatřovacích požitků, na něž

zemřelý manžel byl by měl nárok. Z toho ustanovení je zřejmo, že přísluší požitky zaopatřovací vdovám, jichž manželé před vstoupením zákona v platnost (před 1. lednem 1920) zemřeli. Sluší podotknouti, že žalobkyně nemohla by činiti nároky na požitky zaopatřovací, z důvodů 35leté služby svého manžela, neboť zjištěno je přípisem panství L. ze dne 14. července 1922, že nárok na plnou pensi měli na panstvích tohoto zaměstnavatele definitivní úředníci až po 40tileté službě. Když takto zjištěno, že žalobkyni nárok na zaopatřovací požitky přísluší, nutno zkoumati, zdali nárok ten patří jí právě proti žalovanému. Dle Šu 11 zákona je povinen plniti zaopatřovací požitky zaměstnavatel, u něhož počala výplata, a dle Šu 12 právní nástupci osob, k výplatě dle Šu 11 povinných, ručí s nimi nerozdílně za závazky, z tohoto zákona plynoucí. Zákon nerozeznává, o jaké právní nástupce jde, zda universální či singulární, a proto nutno i singulární nástupce v držení velkého majetku pozemkového považovati za zavázané k plnění zaopatřovacích požitků. To plyne jednak z úvahy, že nárok povstává službou na velkém majetku pozemkovém, který výsledky práce té vykazuje a který také poskytuje bezpečný podklad pro nároky ty, jednak z předpisu druhého odstavce Šu 12, dle něhož z ručení vyjímá se stát, jenž, prováděje pozemkovou reformu, převzal nebo převezme zabraný majetek pozemkový; z toho předpisu nutně opakem vychází, že jiní právní nástupci, třeba i singulární, v držení statku z ručení vyňati nejsou. Je sice zjištěno, že žalovaný nenabyl panství přímo po zaměstnavateli, u něhož výplata počala, nýbrž že je teprve třetím držitelem po něm, avšak to ho dle zákona nikterak nezabavuje ručení za zaopatřovací nároky, poněvadž je právním nástupcem, třeba až v třetí řadě, v držení panství a nahodilá okolnost, že se vlastníci panství několikrát v krátké době změnili, nemůže zaměstnance připravit o zajištění nároků, které právě velký majetek pozemkový jim poskytuje. Z těchto úvah dospěl soud k usudku, že žalovaný ručí za nároky žalobkyně; hledíc k předpisu Šu 1357 obč. zák., poněvadž jde o ručení nerozdílné, žalobkyně jest oprávněna žalovati ho na plnění požitků zaopatřovacích. Pokud jde o výši požitků, přicházejí v úvahu požitky dle skupiny 6 a 7 tabulky zaopatřovacích požitků, k zákonu připojené. Do skupiny šesté náleží podřízený lesní menšího objektu (pod 300 ha), do skupiny sedmé náleží revírní lesní. Pro zařazení do té které skupiny rozhodna je poslední skutečně vykonaná služba. Jest zjištěno, že manžel žalobkyně při vstupu do neaktivního poměru byl lesním, spravujícím revír H., podřízeným revírnímu lesnímu Alfredu H-ovi, který byl zodpovědným za správný výkon a výsledek a podřízen byl vrchní správě podniku. Označuje-li svědek T. Alfreda H-a jako nadlesního, jde tu patrně o název, dávaný mu lidem jako představenému manžela žalobkyně. V protokolech uvádí se jen jako revírní lesní a celý lesní objekt, k panství náležející, jako jediný revír, takže manžel žalobkyně přidělený revír H. byl vlastně jen částí jediného celkového revíru. Nelze tedy manžela žalobkyně považovati za revírního lesního. Protokoly o dohledu na správu panství a svědectvím Františka T-a je zjištěno, že na lesním objektu panství byli před vstupem manžela žalobkyně do výslužby pouze dva úředníci, totiž H. a manžel žalobkyně a vedle nich čekatel lesního, který však vykonával službu v revíru S., přiděleném H-ovi. Svědectvím Karla L-a a Františka

T-a je zjištěno, že manžel žalobkyně spravoval revír v rozsahu asi 600 ha, tedy daleko (asi 2krát) přes 300 ha. Poněvadž podřízený lesní menšího objektu (pod 300 ha) náleží do 6. skupiny zaopatřovacích požitků, nutno vřaditi takového lesního většího objektu do 7. skupiny, ač tam se uvádí jen revírní lesní, neboť při správném výkladu jednotlivých skupin jiné možnosti tu není. Proto je soud toho přesvědčen, že manžel žalobkyně přes to, že byl podřízeným lesním, náležely by požitky dle 7. skupiny, a že tedy žalobkyni náleží polovice těchto požitků. O d v o l a c í s o u d přiznal žalobkyni pouze polovici vdovských požitků dle sedmé skupiny. D ů v o d y: Účelem zákona ze dne 18. března 1921, čís. 130 sb. z. a n. jest, aby sociální nesrovnalost v zaopatřovacích požitcích zaměstnancu na velkém majetku pozemkovém a jich pozůstalých upravil a aby se osobám těm dostalo přiměřených zaopatřovacích požitku. Manžel žalobkyně počal požívatí již před vydáním zákona a i před 6. květnem 1921 pense z milosti z důvodu trvalého zaměstnaneckého poměru na velkém majetku pozemkovém a byla mu pense ta pravidelně až do smrti poskytována (čl. I. k Šu 1 zákona ze dne 13. května 1921, čís. 189 sb. z. a n.). Soud první stolice správně dovodil, že žalobkyni jako vdově dle Šu 6 zákona čís. 130 1921 náleží polovina zaopatřovacích požitku, na něž zemřelý manžel byl by měl nárok. Ustanovení Šu 6 jest rázu všeobecného a nemění na použití jeho ničeho okolnost, že hlášení se žalobkyně o pensi po úmrtí jejího manžela bylo od zaměstnavatele zamítnuto a že tedy žalobkyni až dosud vůbec žádných požitků zaopatřovacích se nedostávalo. Tím, že její manžel zemřel již v roce 1909, nemůže býti rovněž hůře na tom, než kdyby se byl její manžel dočkal vydání zákona čís. 130/1921. Námitka dovolatelova v příčině zařazení manžela žalobkyně prvním soudem do skupiny 7. tabely k zákonu, není odůvodněna a stačí poukázati na výstižné a zákonu odpovídající odůvodnění prvního soudu. Ze znění tabelky jde zřejmě na jevo, že zákon chce míti do skupiny 6. zařazený jen podřízené lesní objekty pod 300 ha; nelze tedy lesní větších objektů (300 ha a výše) pokládati za osoby, na roveň postavené právě zmíněným podřízeným lesním, a nezbyvá, než zařaditi manžela žalobkyně do nejbližší vyšší stupnice, jak první soud učinil. Tomu nasvědčují i vysvětlivky k vlád. nař. čís. 189 1921 o skupině 6 a 7. Z ustanovení §§ 11 a 12 zákona ze dne 18. března 1921, čís. 130 sb. z. a n., ve znění zákona ze dne 13. července 1922, čís. 215 sb. z. a n., jest patrné, že zákon rozeznává mezi povinnostmi, plniti zaopatřovací požitky, kterou ukládá zaměstnavateli, v Šu 11 (1) uvedenému a jeho dědicům, pokud se týče právním nástupcům v držení majetku svěrenského neb fideikomisární substitucí stíženého, a povinnost ručební za závazky ty, kterou oproti osobám právě zmíněným ukládá nerozdílně jiným právním nástupcům osob, k výplatě povinných. Žalovaný v první stolici popřel vůbec nárok žalobní a bylo včci žalobkyně, ručební povinnost žalovaného prokázati. Soud první stolice při rozhodování nevzal v úvahu, že žalovaný knihovním výtahem, tedy listinou veřejnou, ze dne 26. dubna 1922 prokázal, že právo vlastnické ku polovici panství I. a S. bylo 22. dubna 1920, tedy také již v době žaloby, dne 22. listopadu 1921, převedeno na Milenu B-ovou a že žalovanému zbyla pouze druhá polovice statku. Napadá-li odvolatel rozsudek soudu první stolice z toho důvodu, nelze v tom spatřovati ne-

dovolenou novotu (§ 482 c. ř. s.), vždyť knihovní výpis založením do spisů stal se jejich součástí a bylo tedy k jeho obsahu přihlížeti. Poněvadž § 12 zákona nařizuje nerozdílné ručení (§ 1357 obč. zák.) pouze oproti osobám, ku plnění požitků povinným, nikoli však též mezi jinými jich nástupci navzájem, ručí žalovaný pouze za polovinu požitků žalobkyně. Bylo proto v tomto směru odvolání vyhověno.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání žalovaného, k dovolání žalobkyně pak obnovil rozsudek prvního soudu.

D ů v o d y:

Z napadeného rozsudku dovolávají se obě strany, žalovaný proto, že byl odsouzen, zaopatřovací požitky žalobkyni platiti, žalobkyně proto, že odvolací soud snížil odpočivné, jí prvním soudem přiřčené, na polovici. Jako dovolací důvody uplatňují obě strany nesprávné právní posouzení věci (§ 503 čís. 4 c. ř. s.), žalobkyně kromě toho dovolací důvod rozporu se spisy (§ 503 čís. 3 c. ř. s.). Dovolání žalovaného není důvodným. Žalovaný spatřuje nesprávné právní posouzení věci především v tom, že zaopatřovací požitky byly vůbec žalobkyni přiznány, a stojí na stanovisku, že odpočivné žalobkyni nepatří proto, že dle Šu 1 zákona ze dne 18. března 1921 čís. 130 sb. z. a n. přísluší zaopatřovací požitky bývalým zaměstnancům na velkém majetku pozemkovém a jejich pozůstalým, když již zaopatřovacích požitků, jako pensí, provisi, darů z milosti a pod. požívají (§ 1 a), nebo již nároku na vyplacení pense nebo provise před působností zákona, tedy před 6. květnem 1921 nabyli (§ 1 b), žalobkyně však vzhledem k tomu, že její muž sloužil na statku jen 37 a nikoli 50 let, nároku na vyplacení pense nenabyla a také, jak nesporno, ani pense ani provise ani daru z milosti nepožívá. Než právem nižší soudy na toto stanovisko žalovaného nepřistoupily. Žalovaný zbudoval totiž své stanovisko na Šu 1 zákona, pomínul však ustanovení Šu 6 téhož zákona a dle tohoto ustanovení přísluší vdovám po bývalých zaměstnancích, trvale na velkém pozemkovém majetku slouživších (§ 1), polovina zaopatřovacích požitků, na něž zemřelý manžel byl by měl nárok. Z tohoto ustanovení následuje, že vdova má nárok na odpočivné, ať již zaopatřovacích požitků požívala či nikoli, pakli jen byl by muž, kdyby se účinnosti zákona ze dne 18. března 1921 čís. 130 sb. z. a n. dožil, nárok na zaopatřovací požitky náležel. Ježto, jak bylo zjištěno, manžel žalobkyně byl na velkém pozemkovém majetku po 37 let zaměstnán a pensi, byť i z milosti, bral, byl by nepochybně nárok dle Šu 1 a) zákona na zaopatřovací požitky měl a tudíž přísluší odpočivné i jeho vdově. Dle toho byly žalobkyni zaopatřovací požitky v nižších stolicích právem přiznány. Pokud v dalším spatřuje žalovaný nesprávné právní posouzení věci v tom, že byly zaopatřovací požitky přisouzeny žalobkyni proti němu, ačkoli není bezprostředním, nýbrž až třetím nástupcem toho, kdo dle Šu 11 zákona ze dne 18. března 1921 čís. 130 sb. z. a n. je k výplatě požitků povinen, jest uvést, že zákon v Šu 12 nerozeznává mezi bližšími nebo vzdálenějšími nástupci osoby, k výplatě požitků povinné, nýbrž stanoví prostě, že ručí za požitky nástupci toho, kdo k výplatě jich byl povinen, vubec. Proto ručí za požitky žalobkyně i žalovaný, byť byl v řadě nástupců až na místě třetím. Opačné stano-

visko žalovaného vyvrátil případně již první soud poukazem na to, že nemůže připravit zaměstnance nebo jeho pozůstalé o zaopatřovací požitky nahodilá okolnost, že se vlastníci statku změnili. Konečně, co se týče výtky žalovaného, že byly žalobkyni přisouzeny zaopatřovací požitky dle skupiny sedmé, ani v tomto bodě nižší soudy nepochybily. Ježto dle zákona ze dne 13. července 1922, čís. 215 sb. z. a n., patří revírní lesní do skupiny osmé a podřízení lesní na menších objektech (pod 300 ha) jsou zařaděni do skupiny šesté, patřil muž žalobkyně, jsa lesní na objektu asi 600 ha, do skupiny sedmé. Dle toho náleží žalobkyni zaopatřovací požitky této skupiny. Dovolání žalovaného opodstatněno tudíž není. Naproti tomu bylo přiznati oprávnění dovolání žalobkyně, pokud uplatňujíc nesprávné právní posouzení věci, brojí proti tomu, že jí odvolací soud přiznal pouze polovici odpočivného proto, že žalovaný je vlastníkem statku jen ideální polovinou. Že k této námitce odvolací soud hleděl, ač byla vznesena až v odvolání a byla po rozumu Šu 482 c. ř. s. nepřipustnou novotou, nezakládá dovolacího důvodu dle Šu 503 čís. 3 c. ř. s., jak je v dovolání uplatňováno, ale odvolací soud z toho důvodu neprávem snížil zaopatřovací požitky žalobkyně na polovinu, protože § 12 zákona ze dne 18. března 1921 čís. 130 sb. z. a n. ve znění zákona ze dne 13. července 1922 čís. 215 sb. z. a n. vyslovuje solidární závazek pro nástupce osob výplatou požitku povinných bez ohledu, zdali jde o nástupce co do celku či jen do části statku. I když je žalovaný jen spoluvlastníkem statku, je povinen žalobkyni celými zaopatřovacími požitky.

Čís. 2691.

Dovolací soud může sám dle kursovních záznamů určit, jakou hodnotu v čase rozhodnutí odvolacího soudu měla pohledávka, vyjádřená v cizí měně.

Převod kupecké poukázky rubopisem k inkasu jest posuzovati jako smlouvu zmocňovací.

(Rozh. ze dne 5. června 1923, Rv I 94/23.)

Žalovaný odevzdal dne 24. července 1914 žalující spořitelně k inkasu kupeckou poukázku (směnkou — rimesu na viděnou v Nancy) na 322·57 francouzských franků, za niž mu spořitelna připsala k dobru 309 Kč 59 h. Žalující odeslala směnkou k inkasu bankovní a směnářské společnosti M. ve Vídni, jež vyúčtovala žalobkyni 322·27 fr. Dne 18. prosince 1920 vrátila společnost M. rimesu žalující spořitelně, ježto zůstala nezaplacenou a sdělila jí vyúčtování 453·82 franků, jimiž žalující spořitelnu obtížila. Zprávu tuto zaslala spořitelna dne 23. prosince 1920 žalovanému se sdělením, že ho obtížila 453·82 franky. Žalovaný ničeho proti tomu nenamítal, aniž se ohradil proti výpisu z účtu ze dne 23. února 1921. Žalobě o zaplacení 491 franků, obmezených na 416·74 franků procesní soud první stolice vyhověl, odvolací soud přiznal žalobkyni pouze 6 franku v podstatě z těchto důvodů: Právní poměr, o nějž tu jde, jest posuzovati dle předpisů o smlouvě zmocňovací a žalovaný jest povinen nahraditi dle Šu 1014 obč. zák. za-